

Härnösands kommun

Rektorn vid Gerestaskolan Förskoleklass- årskurs 3

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Gerestaskolan Förskoleklass-
årskurs 3 i Härnösands kommun

Tillsyn i Gerestaskolan Förskoleklass- årskurs 3

Skolinspektionen genomför tillsyn i Härnösands kommun under hösten 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Gerestaskolan besöktes av Skolinspektionen den 26 – 27 november 2013.

Fakta om skolan

Gerestaskolan ligger centralt i Härnösand. Gerestaskolans verksamhet omfattar förskoleklass, fritidshem och grundskolans årskurser 1–9. Verksamheten är indelad i två skolenheter, där en rektor ansvarar för förskoleklass till årskurs 3 och en rektor ansvarar för årskurs 4–9. Vid skolan finns en kommunövergripande särskild undervisningsgrupp, Fokus, för elever i åldrarna 6–16 år med diagnoser inom autismspektrum, där en rektor har ansvar för enheten.

Totalt finns vid tiden för tillsynen 428 elever i grundskolan och 58 elever i förskoleklass läsåret 2013/14. Skolenheten F–3 omfattar 206 elever. Skolan är indelad i flera hus med skolenheten F–3 i Vindens och Jordens hus. I Vattnets hus finns elever i årskurs 4–6 och i Eldens hus finns elever i årskurserna 7–9.

En hög andel av lärarna på Gerestaskolan har pedagogisk högskoleutbildning, läsåret 2012/13 var det 97 procent vilket kan jämföras med genomsnittet för riket som var 86,3 procent. Gerestaskolan har certifiering för en Skola för hållbar utveckling.

Detta beslut omfattar skolenheten för förskoleklass till årskurs 3. Skolinspektionens tillsyn av Gerestaskolans årskurser 4–9 handläggs i eget ärende (dnr 43-2013:4545).

Kunskapsresultat

Kunskapsresultaten för årskurs 3 i svenska och matematik har varierat genom åren. Enligt skolan var andelen elever som nådde kunskapskraven drygt 91 procent i svenska medan det i matematik var knappt 87 procent som nådde kunskapskraven våren 2013. I de natur- och samhällsorienterade ämnena uppnådde alla elever kunskapskraven. Enligt Skolverkets statistik för de elever som genomfört samtliga delprov i de nationella ämnesproven i matematik och svenska framgår att andelen elever som uppnådde kravnivån i matematik uppgick till 65,3 procent medan den i svenska uppgick till 77,6 procent våren 2013.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de briser som framkommit vid tillsynstillfället. Det är dock huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med de bestämmelser som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar för att vidta åtgärder för att rätta till även de brister närhelst de framkommer.

Vid Gerestaskolans enhet för F-3 bedrivs en verksamhet som i flera avseenden uppfyller de krav som författningarna ställer. Både de elever och den personal som intervjuats menar att skolan är lagom stor och att de flesta känner varandra vilket bidrar till att skolmiljön upplevs som trygg. Verksamheten bedrivs i lokaler som både elever och personal trivs i. Verksamheten kännetecknas av ett tematiskt arbetssätt som i stor utsträckning sker i åldersblandade grupper. Arbetssättet har laborativa inslag där elevernas olika förmågor utvecklas och där eleverna har stora möjligheter att välja vad de ska arbeta med.

Gerestaskolans systematiska kvalitetsarbete ger god kunskap om verksamhetens styrkor och svagheter i relation till de nationella målen. Det saknas dock viktig information angående elevernas kunskapsresultat, skolans arbete med värdegrund och särskilt stöd. I det systematiska kvalitetsarbetet behöver skolenhetens kunskapsresultat och måluppfyllelse sammanställas och analyseras. Utifrån analysen ska nödvändiga åtgärder vidtas med syfte att utveckla verksamheten på det sätt som bäst ger eleverna möjlighet att nå längre i sin kunskapsutveckling för att uppnå målen med utbildningen.

Skolenheten arbetar för att skapa en helhet i elevernas undervisning och underlätta övergångar mellan skolenheter och årskurser. Skolinspektionen ser positivt på detta och betonar vikten av att arbetet med att skapa en röd tråd i verksamheten får fortsätta.

Elevhälsans förutsättningar att arbeta förebyggande och hälsofrämjande vid Gerestaskolan är enligt Skolinspektionens bedömning inte tillräckliga för att uppfylla lagstiftarens intentioner. Elevhälsan har två huvuduppdrag, dels att arbeta med enskilda elever för att de ska nå så långt som möjligt, dels att arbeta generellt med hälsofrämjande och förebyggande insatser. På Gerestaskolan behöver arbetet med förebyggande och hälsofrämjande insatser utvecklas och struktureras.

Enligt skollagen ska en elev ges särskilt stöd utifrån sina behov om det behövs för att nå kunskapskraven. Gerestaskolan har inte undersökt om elever som har annat modersmål än svenska har behov av studiehandledning på sitt modersmål. Enligt författningarna ska elev som har behov av studiehandledning på sitt modersmål ges sådant stöd för att eleven ska kunna uppnå kunskapskraven.

Skolinspektionen bedömer att skolan har brister när det gäller tillgång till datorer i undervisningen. En av förutsättningarna för att elever ska få en tidsenlig undervisning är att det finns tillgång till IT-hjälpmedel. Tillsynen visar att det är problematiskt att bedriva undervisning enligt aktuell läroplan och kursplaner på grund av den begränsade tillgången till sådana hjälpmedel.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Härnösands kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 28 mars 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Härnösands kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektorns ska utreda om det finns elever med annat modersmål än svenska som är i behov av studiehandledning på modersmålet för att nå kunskapskraven.
- För dessa elever ska behovet utredas individuellt avseende omfattning och utformningen av studiehandledning.
- Utifrån behoven ska eleverna sedan ges studiehandledning på modersmålet.

Motivering

I skollagen anges att om en utredning visar att en elev behöver särskilt stöd ska eleven få det. Skolförordningen anger att studiehandledning på modersmål ska ges till elev om eleven har ett sådant behov.

Vid intervju med rektorn framkommer att det vid Gerestaskolan finns elever som har annat modersmål än svenska. Skolan har inte utrett om dessa elever har behov av studiehandledning utifrån skollagens krav om att en elev som behöver särskilts stöd ska ges detta stöd. Rektorn har inte fattat något beslut om studiehandledning på modersmål och det finns inte någon elev som ges sådant stöd.

Skolinspektionen vill betona vikten av att skolan utreder om eleverna behöver studiehandledning på modersmålet för att kunna uppnå kunskapskraven. Skolinspektionens bedömning är att rektorn måste utreda om det finns elever med

annat modersmål än svenska som är i behov av studiehandledning på modersmålet och i förekommande fall även ge sådan studiehandledning.

Författning

3 kap. 8 och 10 §§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Härnösands kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn måste se till att måluppfyllelsen i form av kunskapsresultat, resultat av arbetet med särskilt stöd och resultat av värdegrundsarbete sammanställs och analyseras.
- Rektorn måste se till att analyserna av resultaten leder till att vidta åtgärder med syfte att utveckla verksamheten.
- Rektorn måste se till att kvalitetsarbetet dokumenteras.

Motivering

Enligt skollagen är rektorn ansvarig för att det vid skolenheten bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål för utbildningen som finns för utbildningen i skollag och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att följa upp och utvärdera skolans resultat i förhållande till nationella mål och kunskapskrav. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Lärarna vid Gerestaskolan följer sina respektive elevers kunskapsutveckling på individuell nivå. Utvärdering av undervisningen sker i viss mån tillsammans med eleverna. Skolinspektionen har inte tagit del av någon dokumentation som beskriver skolans måluppfyllelse av värdegrundsarbete och kunskapsresultat på övergripande nivå. Även uppföljning och utvärdering av skolans arbete med särskilt stöd saknas. För att skolan ska kunna vidta välgrundade åtgärder i syfte att förbättra skolans verksamhet måste den samlade analysen av måluppfyllelsen och kunskapsresultaten bygga på de resultat som verksamheten har uppnått. De underlag som används kan vara både kvantitativa och kvalitativa. Rent konkret handlar det om att ställa frågor kring varför resultaten ser ut som de gör och att försöka hitta vad i verksamheten som orsakar och påverkar resultaten. Analysen ska ge svar på vilka områden som är i behov av insatser

för att verksamheten ska utvecklas. På övergripande nivå är analysen viktig för att se mönster och få fram underlag för att kunna prioritera insatserna såväl på skolenhetsnivå som på huvudmannanivå.

Skolinspektionens bedömning är att kvalitetsarbetet på Gerestaskolan måste ta sin utgångspunkt i resultat och måluppfyllelse, dels för att verksamheten ska utvecklas och dels för att ge eleverna möjlighet att nå längre i sin kunskapsutveckling. För att kvalitetsarbetet ska vara systematiskt krävs dokumentation; att insatser dokumenteras, att analyser genomförs och att detta sammanställs. De insatser som planeras ska ha tydlig koppling till de nationella målen, kraven och riktlinjerna. Att ange vad som ska uppnås och vilka effekter som förväntas underlättar kommande uppföljning och utvärdering av insatserna.

Författning

4 kap. 4, 5, 6 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Härnösands kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Rektorn måste se till att organisera och använda elevhälsan så att den ges förutsättningar att vara förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering

I skollagen anges att elevhälsa ska finnas för eleverna och att denna ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För dessa insatser ska det finnas tillgång till skolsköterska, skolläkare, psykolog och kurator samt personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan uppgift är främst att vara förebyggande och hälsofrämjande.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s 276 och 656 f.) framgår att elevhälsan ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål och bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för enskild elevs lärande och utveckling. Mer generellt inriktade uppgifter rör elevernas arbetsmiljö, till exempel skolans värdegrund, arbetet mot kränkande behandling, undervisningen om tobak, alkohol och andra droger, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning. Arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och skolans övriga personalgrupper.

Vid Gerestaskolan finns tillgång till elevhälsa när det gäller insatser för enskilda elever, det finns en fungerande organisation med ett elevhälsoteam som träffas regelbundet. De insatser som ges handlar om särskilda eller medicinska insatser, och att bistå i olika utredningar för enskilda elever. I intervjuer med personal på skolan framkommer att det inte finns ett kontinuerligt och strukturerat arbetssätt för att arbeta hälsofrämjande och förebyggande. Lärarna uppger att det finns arbete som har hälsofrämjande syfte men det är inte strukturerat: Exempel på sådant arbete är utevistelse, temadagar och att man i undervisning pratar om hälsa. Elevhälsoteamet har inte något egentligt uppdrag eller tid avsatt för att planera och strukturera det hälsofrämjande och förebyggande arbetet.

Skolinspektionen bedömer att skolans elevhälsa inte uppfyller skollagens krav på att vara förebyggande och hälsofrämjande. Skolinspektionen anser att elevhälsan i högre grad behöver arbeta förebyggande med behovsanpassade insatser samt med främjande insatser, som är allmänt inriktade och som avser att bidra till generella hälsoeffekter utan att det föranleds av något särskilt problem. Vidare behöver skolan se till att det finns en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper eftersom detta är en förutsättning för allt arbete med elevhälsa.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Härnösands kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Rektorn måste se till att eleverna på skolenheten har en sådan tillgång till datorer i undervisningen så att syftet med utbildningen kan uppfyllas.

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen ska eleverna ha tillgång till utrustning såsom böcker och andra lärverktyg som en tidsenlig utbildning kräver, detta för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. I läroplanen anges att rektorn ansvara för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till läromedel av god kvalitet och stöd för att själv kunna söka och utveckla kunskaper, till exempel datorer. Vidare framgår att varje elev efter genomgången grundskola ska kunna använda modern teknik som ett verktyg för kunskapsökande, kommunikation, skapande och lärande.

Vid intervjuer med rektor, personal och elever framkommer att det finns brister i tillgången till datorer vid skolan. Tillgången är ett fåtal datorer i anslutning till klassrummen. Datorernas kapacitet är begränsad till att fungera som "skrivmaskiner", det saknas trådlöst nätverk och åtkomst till Internet. Lärarna och personal i elevhälsoteamet menar att det finns stort behov av fler datorer så att de ska kunna genomföra undervisningen enligt gällande kursplaner så att eleverna ska kunna nå kunskapskrav och mål.

Skolinspektionen bedömer att den utrustning och de lärverktyg som finns på Gerestaskolan och som ska användas för att främja elevernas kunskapsutveckling inte är tillräckliga. I rektorns ansvar ingår att se till att det på skolan finns läromedel och datorer för att elevernas kunskapsutveckling ska främjas och syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

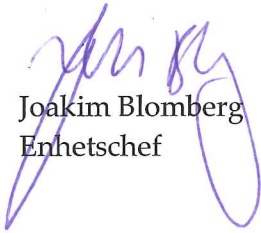
Författning

2 kap. 35 § skollagen

Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Stefan Persson och utredare Linnéa Forsberg.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Enhetschef

Anita Wiklander
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.